

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Margarita Evangelica

Essche, Nicolas van

Coloniae, 1545

Vt VII. sacramenta exercenda sint. 54

[urn:nbn:de:hbz:466:1-49323](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-49323)

LIBER I.

alioquin em in te sperare, & in te gaudere non possum, o Deus meus, o vita anime mee. Præcepisti quod mihi, ut te ex toto corde meo diligam. Cor meum caro est, & in ipso vita est. Amo etiam te Deus meus; seruo etiam tibi omnibus membris meis? Foret etiam gratius mihi mori siue panem ostiatim mendicare, quam a te per mortale peccatum recedere? O domine Deus meus te ipsum, et quicquid habes, mihi dedisti. Do ergo & ego me ipsum tibi cum omnibus, quæ habeo, ut eis utaris pro arbitrio tuo, nunc & æternaliter. O si omnes tibi vniti essent homines. O si omnes tua præcepta seruarent. Hoc enim eis ex fundo cordis mei quam optime fauerem. Notandum, quod quisquis ista habet, ille proximum suum sicut se ipsum diligit, & secure potest cum filiali timore ac libero corde in Deum transire.

De septem sanctæ ecclesiæ sacramentis, qualiter videlicet in eis nos secundum spiritum habere debeamus, & primo de baptismo.

Cap. LIII.

MOX ut intra materna viscera viuere incipimus, & nobilis ac immortalis anima corpori nostro infunditur, ipsa per peccatum originale foedatur. Cum vero baptizamur, ab omni macula clari ac mundi effici-mur per virtutem sanguinis Christi. Fons namque corpus Christi, & aqua eius sanguinem signat, in quo tunc mundamur. Sacerdos vero nos baptizans, Christi vicarius existit: qui quidem primo sal ori nostro immittit, per quod significatur, esse nos creaturas racionales, intellectualesque, sortitas vna cum angelis intellectum ad

L V facien-

MARGARITAE EVANG.

faciendum bonum, & malum fugiendum. Secūdo, trina vice aquā infundit capiti nostro in nomine sanctæ Trinitatis. Tertio, inquit de nomine nostro, quod ei indicatura susceptore & susceptrice: & tunc illud scribit in libro vite, nosque cum Deo unimur, & membra Christi efficiamur: & ob hoc Christiani nuncupamur. Deus etiam pater per merita filij sui infundit nobis spiritum sanctū suum, de q̄ vivit anima nostra. Insuper ipsa eadē anima nostra totaliter mūda efficit, sicut erat quādo ex sua origine profluxit. Deinceps sacerdos mundū lintheū accipiēs, ponit illud super caput pueri baptizati, mandās ei vt vestem candidam, quam ibi accipit, sine macula perferat ante tribunal Christi. Et ideo summo opere necessarium est, vt bene instituantur pueri, qualiter secundū p̄cepta Dei, & sanctæ ecclesiæ viuere teneantur.

De confessione.

Secundum sacramentum est pœnitentiā, cuius pars est confessio. Quia enim ex nobis ipsis nihil boni habemus, neque possumus, sed ad omne malū procliuēs sumus, ideo sæpe in peccata labimur. Post quorum perpetrationem, si cum Deo in gratiam redire volumus, peccata nostra humiliter, distincte, clare & spōtanee cōfiteri debemus, cum fide, vt videlicet firmiter credamus Deū peccata nostra libenter velle remittere, si nos ea pro infirmitate nostra libenter cauere velimus. Cū spe q̄q; ea cōfiteri debemus, vt videlicet speremus cū nobis oēm, quā peccatis nostris meruimus pœnā, indulturū, si pro hoc ipsū rogauerimus. Cū amore deniq; cōfiteri oportet

LIBER I.

portet peccata, ut .s. doleamus de peccatis magis propter Deum, quam propter nos ipsos. Deus etenim nobis uti desiderat, & delicia eius sunt esse cum filiis hominum: sed hæc nos ei præcipimus, quæ peccato committimus. Magis itaque dolere debemus de gratia Dei, quam perdidimus, quam de pena, quam peccando meruimus. ¶ Porro, quando ad confessionem itursumus, primo nos per amorosam unionem cum Deo unire debemus, ipsumque rogare per merita sanctissime humanitatis suæ, ut suam in nos benedictam diuinitatem lucere permittat, & nostra nos peccata cognoscere faciat, eaque nobis cum vera contritione committeri donet. Ante omnia vero ipsi Deo confiteamur, sic dicendo: O benedicte Deus, ab æterno in tua diuina memoria, intellectu & voluntate fui, & in eis etiam nunc sum. Sic enim semper de me cogitas, quasi nullam aliam creaturam haberes. Et per diuinam presentiam tuam in me existis, & clare intueris omnes cogitationes, affectiones & intentiones meas, in eundo & stando, in agendo & dimittendo, & in omni locutione atque silentio meo. Ideoque rogo & obsecro te domine Deus meus, per merita sanctissime humanitatis tuæ, permittas diuinitatem tuam radiare per me, & indulgeas mihi, quicquid per infirmitatem deliqui in tuam diuinam potentiam, & per ignorantiam in tuam sapientiam, & per malitiam in tuam bonitatem: idque per merita purissimi vulneratque corporis tui, tristissimæ animæ tuæ, & humane gaudiosi spiritus tui. Et facta deinceps discussione conscientie nostræ, sacerdotem vice Dei fungentem accedamus, eique peccata nostra tam nude confiteamur, sicut dominus in cruce nudissime stetit, firmiterque credamus eum nobis peccata nostra dimisisse, ipsumque roge-

MARGARITAE EVANG.

rogemus, vt suis nos exornare sacris virtutibus dignetur.

De confirmatione.

Sacramentum tertium est, confirmatio. Quando confirmamur, Episcopus nominando in singulis nominibus suis, summitate pollicis dextræ manus chrismate intincta facit crucem in frontibus nostris, datque singulis leniter alampam super genam, insinuans per hoc quod Christum sequi debeamus, qui ait: Si quis te percussit in vnam maxillam, præbe ei & alteram. Et qui vult tunicam tibi tollere, dimitte ei & pallium, hoc est, si quis te percusserit, potius admittas plura verbera, quam percutientem repercussas. Et si quid tibi ablatum fuerit, potius admittas etiam plura tibi auferri, quam inde litiges. Sic igitur confirmatio significat, quod Christi imaginem sequi, & nostra membra suis membris conformare debemus, quatenus videlicet oculis, auribus, ore, manibus & pedibus nostris sic vt ionemur, quomodo ipse suis vsus est: & hoc per abnegationem nostri, vt scilicet istud non propter aliquam nostram mercedem, siue hic, siue in futuro percipiendam, sed pure pro Dei gloria & honore faciamus. ¶ Intellexit hoc sanctus Petrus, quando dicebat: Ecce nos reliquimus omnia, & secuti sumus te, quid ergo erit nobis? Volens autem eum instruere dominus, quoniam scilicet sciebat eum esse oportere, aiebat: Omnis qui reliquit domum, vel fratres, aut sorores, aut patrem, aut matrem, aut vxorem, aut filios, aut agros propter nomen meum. (Aduerte bene quod dicit, propter nomen meum) centuplum accipiet, et, ¶

LIBER I.

et, & vitam æternam possidebit, hoc est, habebit hic prælibationem quandam vitæ æternæ, sic videlicet, quod Deus hic ipsum possidebit, et memoriam eius vertet in sapidam sciētiam, dādo ei gustum Euangeliorum, & intellectum eius in diuinam contemplationem, ita vt Deum valeat contemplari, & voluntatem eius diuino replebit amore. Si igitur hoc pacto Christum Iesum dominum nostrum intus & exterius, prout tenemur, secuti fuerimus, ipse nos eo perducet, q̄ nos præcessit, in suæ videlicet diuinitatis fruitionem, in qua vitam æternam possidebimus: in qua vita cognoscemus, qualiter totus est in verbo, hoc est, in Christo Iesu pater, & qualiter nos per filium cum diuinitate vniti sumus, quæ nimirum vnio per amorem vtriusque, qui est ipse spiritus sanctus, nunquam infringetur.

De venerabili sacramento preciosi corporis & sanguinis domini nostri.

Quartum sacramentum est Eucharistia, in quo Deus seipsum dat nobis cum corpore & anima, cum vniuersis meritis suis, & cum tota diuinitate sua ita veraciter, sicut in cœlum ascendit, glorificatus cum eadem diuinitate sua. Nos autem patri placere non possumus, nisi per filium: & hoc per amorem spiritus sancti. Si ergo cum patre vniri volumus, necesse est, vt in sacramento filium eius recipiamus. Quia vero pater in filio est, & filius in patre, & spiritus sanctus in vtriusque complacentia est, in hoc sacramento Deum pariter & hominem recipimus. Porro per merita sanctissimæ humanitatis

MARGARITAE EVANG.

nitatis suæ idoneos, & aptos nos facit ad hoc, ut
 diuinitas eius in nobis operari possit, multūq; de-
 siderat nos in se trāsformare & vnire. Ne igitur
 sacramentū istud ad nostram damnationē sum-
 mus, ipm veterē hominē cum oībus actibus su-
 is exuere nos oportet, hoc est, Deū orare debe-
 mus pro ꝑa de peccatis nostris cōtritione, utq;
 lauare nos velit in sacrosancto sanguine suo, di-
 mittēdo nobis peccata nostra p sanctissimā acce-
 tissimāq; passionē suā, nosq; sanctissimis virtu-
 tibus suis exornare dignē. Deinde cōsiderare de-
 bemus beneficia eius, quæ nobis contulit in cre-
 ando nos, precioso sanguine suo redimendo, &
 seipsum nobis in cibum tribuendo. Quæ sane tri-
 plex charitas corda nostra pꝑ gratitudinē lique-
 facere posset. Et quia cibum hunc nunquam di-
 gne percipere possumus sine ipso, qui nobis hic
 seipsum tribuit, nos in fidei lumen iactemus, cre-
 dendo videlicet Deū per diuinitatē suā in nobis
 existere, & per merita sanctissimæ humanitatis
 suæ libenter in nobis operari velle, si ipsum pro
 hoc rogauerimus. Et ideo ante omnia omnes vi-
 res nostras abintra, & membra nostra abextra
 cum ipso vnire debemus, sicut alibi in hoc libro
 latius differitur.

De sacramento ordinis.

Q Vintum sacramētum est status sacerdo-
 talis & sacri ordinis, cuius professores
 consilia dominica sequuntur, castitatem
 videlicet, obedientiā & contemptū regū seculari-
 um. Quē statū quicumq; rite obseruāt, Christi di-
 scipuli existūt, & his ipse dicit: Adhuc modicū
 & mundus me iā non videt, i. mundani ac vanti
 homi-

LIBER I.

homines, qui Deū nō contemplabunt. Vos autē videtis me, quia ego uiuo in uobis per fidē, & vos uiuetis. In illo die uos cognoscetis, quia ego sum in patre meo, & uos in me, et ego in uobis. Sacrum hunc ordinē, istudq; sacramentum ipse dñs obseruauit, prout tota eius sanctissima uita attestatur: & qui in hoc ipsum sequuntur, hi nimirum sunt charissimi filij & hæredes eius, quos per orationes & merita humanitatis suæ perducat in fruitionem sublimis diuinitatis suæ.

De matrimonio.

Sextū sacramētum est, sanctū matrimoniū. Porro Iesus Christus dñs noster sponsus est sanctæ ecclesiæ, & oēs Christifideles eiusdē ecclesię mēbra sunt: & hi oēs in Christo Iesu uerā fidē, unū baptisma, unū dñm habere debent. Caput huius ecclesię est Christus Iesus Deus & homo, qui, ut dixi, & sponsus eius est, & ipsa spōsa illius, quā ipse sibi despōsauit in patibulo crucis p̄cioso sanguine suo, & amarissima morte sua redemit, sanctissimisq; uirtutibus ac meritis suis exornauit, tribuēs ei uniuersa hæc, quatenus se his exornare ualeat ad placendū Deo patri, & ut quæties peccatis fœdata fuerit, in p̄cioso sanguine suo se denuo lauet. Debet itaq; sponsa Christi semp esse memor primæ illius despōsationis & modi quē despōsata fuit, quæ est fidelis fides, quā ipsi semp absq; fictiōe seruabit, ita ut eius honorē sup omnia quærat & intendat, & in ipso super omnia confidat. Loci quoque in quo despōsata fuit, continue memor esse debet, qui fuit in monte Caluarie, in ipso patibulo crucis.

¶ Sic itaque Iesus est sponsus noster, qui saluator mundi

MARGARITAE EVANG.

mundi interpretatur, id est, omnium hominum in mundo existētium: qui & Christus, id est, vnctus appellatur: q̄ Deus pariter & homo est. Propter quod ipse ait: Qui credit in me, flumina de ventre eius fluent aquæ viuæ, id est, qui credit in me & confidit mihi, de ventre eius, id est, ex fundo eius, flumina fluent aquæ viuæ, id est, talenta a Deo spiritum accipiet, qui verum totius scripturæ sensum capiet: & ipse extra seipsum, instar aquæ, fluet, viuificans omnes, qui verbum Dei ex ore eius percipient. Est nanque dominus Iesus signum illud, quod Noe dabatur in fœdus pacis. Et ipse serpens ille est æneus, quæ Moyses in deserto, domino iubente, erexit: a quo oēs quibuscunque peccatis onerati, sanari possunt. Ipse quoque est agnus, qui solus dignus est accipere librum, & aperire septem signacula eius. Ipse est ostium apertum in cœlo, per quod omnes transire habent, qui ad cœlestia regna peruenire desiderant, sicut ipse de seipso testatur, dicens: Ego sum ostium ouilis, per me si quis introierit, in agnitionem videlicet diuinitatis, saluabitur, & ingredietur & egredietur, & pascua inueniet. Ingrediendo nanque in diuinitatem meam, deducetur ad montem excelsum æternitatis, in deliciosissimas diuitias diuinæ essentia. Egrediendo autem in considerationem nobilissimæ ac generosissimæ humanitatis meæ, omniū virtutum mearum pascua inueniet. Ipse etiam est thesaurus sanctæ ecclesiæ, ex quo omnia eiusdem ecclesiæ membra cuncta sibi necessaria haurire possunt. Ipse est mons aureus, ex quo omnes homines pecunas ac debita sua cœlesti patri persolvere valent. Ipse denique est funis a Deo patre emissus, quo

omnes

LIBER I.

omnes exules ei adherentes attrahit, vt non per-
eant, sed vitam habeant æternam.

De sacra vnctione, & præparatione deuota ad mortem.

Septimum sacramentum est vnctio extrema, quæ dat omnibus in fine vitæ suæ cõstitutis. Vngitur aut sacro oleo moriturus quæ ad oculos, ad aures, ad labia, ad nares, ad manus, ad pedes & ad renes. Porro sacrum oleum istud significat aquam illam & sanguinem, quæ de sanctissimo corde domini nostri in cruce pendētis ac mortui promanabant, ex quibus sanguis tantæ virtutis extitit, quod cæcus ille miles, qui latus domini lancea perforauit, per eum visum recepit, & gratiam obtinuit: & ideo cum magna deuotione in extremis constituti, sacramentum istud suscipere debent, quatenus per hoc eis remittatur, quicquid in alijs sacramentis neglexerunt. Et quando sacerdos membra eorum sacro oleo inungit, cogitare debent, quod aqua gratiæ & amoris sanguine, quem dñs in monte Caluarix ex sanctissimo ac amorosissimo corde suo large effudit, mundantur: Deumque abintra alloqui debent, dicentes orationem illam, quam in tertio huius Margaritæ Euangelicæ libro offendes.

De octo beatitudinibus in spiritu exercendis. Cap. LV.

Beatī pauperes spiritu, quoniam ipsorum est regnum cœlorum. Verba oris tui sunt hæc domine Deus meus. Rogo ergo te
M terna